

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plvtarchi Chaeronensis Moralia, Qvae Vsrvpantvr

Svnt Avtem Omnis elegantis doctrinæ Penvs : Id est, varij libri: morales, historici, physici, mathematici, denique ad politiorem litteraturam pertinentes & humanitatem : omnes de Graeca in Latinam linguam transscripti summo labore, cura, ac fide

Plvtarchi Chaeronensis Ethicorum Sive Moralium

Plutarchus

Impressum Francofor. ad Mœn., M.D.LXXXII

Commentariolus, bellone an pace clariores fuerint Athenienses

---

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-351](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:468-1-351)

Vestam nominauerunt prisca ob statum & concretionem: cuius vinculum est frigus, ut Archelaus physicus aiebat, nulla eam te laxante, nullo molliente, ut quae calefieri aut te- pescere nesciret. Ij autem, qui aerem & aquam frigida se co- gnouisse aiunt, terram negant: respiciunt ad proximam ter- ram, aere, spiritibus, aqua: & calore plenam mixturam at- que congeriem. Nihil vero differunt ab iis, qui non æthe- rem primò & natura calidum, sed aquam feruentem aut 10 candens ferrum pronunciant: quod haec tangunt & cōtre- stant, primum purum cœlestēmq; ignem non sentiunt: vt hi quoq; terram in imo latentem non vident, quæ maximè terra intelligēda est, ab omnibus aliis secreta. Cuius tamen indicium etiam heic sunt saxa, quæ è profundo magnum & toleratu difficile frigus emittunt. Qui autem potum frigi- 15 diorem facere volunt, ij silices in aquam iniiciunt. fit enim spissior, & vis eius intenditur frigore quod à lapidibus re- cens & sincerum in eam emittitur. Veteres ergo sapientes ac doctos censem est statuisse cœlestia terrestribus non permisceri: non quod velut in trutina ad inferiora loco & 20 superiora respexerint, sed ad facultatum differentiam. quippe calida, splendida, velocia, leuia, immortalia & sempiter- nae naturæ adscriperunt: tenebrosa, frigida, tarda, mortali- um & inferiorū sortem parum beatam arbitrantes. Quan- do corpus etiam animalis dum spirat, & (vt poeta ait) viret, 25 tantisper etiam calore vitâq; fruitur: his priuatum, & iam solis terrestribus partibus, statim frigore & gelu corripitur, scilicet quod in quavis potius quam terrena re secundum naturam calor insit. Haec tu, Phauorine, cum iis compone, quæ ab aliis sunt dicta. quæ si non multum vin- 30 cant vincanturque probabilitate, valere iube opiniones, & existima, Philosophi magis esse in rebus dubiis assencionem cohibere, quam aliquid tanquam certum probare.

PLVTARCHI COMMENTARIOLVS, BEL-
35 lōne an pace clariores fuerint Athe-
nienses.

* * *

AT QVE hoc quidem recte respondit ipsum subsecutis Historici
ducibus Themistocles, quibus ille aditū ad res geren-
das pa-

sib^{us} post- das patefecit, barbaro profligato, & liberata Græcia. Recte
 habentur autem dicuntur in eos idipsum, qui propter libros à se scri-
 ptos multum sibi tribuunt. Si enim desint qui res gerant,
 nullus erit historia scriptor. Aufer Periclis administratio-
 nem recip. & de naualis prælii victoria ad Rium à Phormio-
 ne erectū trophæum, tum Niçia apud Cythera, Megara &
 Corinthū egregia facinora, Pylum Demosthenis, Cleonis
 captiuos cccc. & Tolmidam qui circum Pelopōnesum na-
 uiger, ac Myronidem qui Bœotios vincat apud Oenophyra
 seu Vineta: iam deleueris Thucydidem. Tolle Alcibiadis
 conatus audaces apud Hellespontū, Thrasylli ad Lesbum,
 & euersam à Theramene paucorū in rep. potestate, Thrasy-
 bulū & Archippum, ac lxx. istos qui à Phyla profecti cōtra
 principatum Spartanorum insutrexerunt, & Cononem res
 Athenienſes rursum in mare deducētem: sustuleris Cratip-
 pum. Ipse verò Xenophon suæ sibi historiæ fuit argumen-
 tum, scribens quomodo exercitum duxerit, & quid præcla-
 re gesserit rei, ac de iis cōpositam historiam esse à Themis-
 to gene Syracusio, gloriam hāc alij deferens scriptiōnis, vt
 de ſeipſo tanquam alio ſcribēs facilius fidem inueniret. Re-
 liqui omnes historici, Clīnodemi, Diylli, Philochori, Phi-
 larchi, alienorū amorum tanquam fabularum fuerū hi-
 storiones, imperatorum & regum res gestas disponentes, ac
 ſub eorū memoriam ſubuenentes, vt ab ea in partem aliquam
 splendoris & lucis collocaarentur. Quippe ab autore facto-
 rum recellitur in scriptorem, atq; in eo refugit imago glo-
 riæ: ubi tanquam in ſpeculo appetat in oratione effigies a-
 lieni facinoris. Profectio vrbis hac multarum etiam aliarum
 mater, nutrixque benigna fuit artium: quarum alias prima
 reperit inque lucem protulit, aliis honorem, vim, incremen-
 ta contulit. non minimam verò ei debet & inuentionis &
 exornationis partem ars pingendi. Nam Apollodorus pi-
 ctor, qui primus hominū inuenit colorum temperationem
 diverſorum, & vmbrae coloribus exprimendæ rationem, A-
 thenis natus fuit, cuius operibus in ſcriptum fuit,

35
Facilius hacculpavit qui, quam inveniatur.

Tum Euphranor, Nicias, Asclepiodorus, Pleistænetus fra-
 ter Pheidiae: quorum alij ducum victorias pinxerunt, alij
 pugnas, alij heroas. vt Euphranor, qui Thēſeum à ſe pictum
 Parhalijs Theseo comparans, hunc dixit rosas edisse, ſuum
 autem

Pingendi
ars.

GLORIA ATHENIENSIVM. 511

autem bubulas carnes. Reuera enim Parrhasij pictus effigie sua fuit nitide: & similis non nihil alterius est. sed Euphranoris videns aliquis, non inscitè diceret:

Ad cines ingenti pectore prædus Erechthei,

Ili. C. 547.

Quem Ione nata Minerva aluit. ----

Pinxit etiam equestre aduersus Epaminondam prælium ad Mantineam pugnatum Euphranor non sine diuino quodam instinctu. Res ita habuit. Epaminondas Thebanus Leuctra victoria elatus, cum insultare Spartæ ruerint, fastu
 10 que & dignitatem ciuitatis conculcare in animo haberet, principiò cum LXX. millium exercitu facta impressione directionem Laconicam vastavit, finitimisque ad defctionem à Spartanis faciendam pertraxit. Deinde apud Mantineam cum ijs aciem opposuerint, ad pugnam prouocauit. cumque
 15 recusatent, & congregati non auderent, sed ab Athenis suppetias exspectarent: noctu castra mouit, hostibusque deceptis in Laconicam descendit: parvumque abfuit quin ipso aduentu suo Spartam deseritam caperet: tamen sociis Lacedæmoniorum id sentientibus, & celeriter ad tutandam ut
 20 brem auxilia ferentibus, præ se tulit, rutsum se ire agros populatum: itaque deceptis & sopitis hostibus noctu è Laconica mouit, continentique itinere Mantinenibus nihil talem exspectantibus superuenit: cumque ijs tum maximè demittendis Spartam suppetiis deliberarent, statim Theba
 25 nos se armare iussit. Ergo Thebani, vt qui in armis sibi multum tribuerent, statim accurrere, & urbem in orbem cingare. Mantinenes vero trepidare, promiscue vociferari, discursare, vt qui neque tantas copias subito fluctus in mom
 30 viderent. Ecce autem hoc ipso temporis & fortutæ in articulo Athenienses è superioribus locis in Mantinensem agrum descendunt, ignati momentorum, & quantam praefens periculum festinationem requireret, sed lento gradu iter institutum peragentes. Verum ubi quidam excurrens quo
 35 res loco esset exposuit: tametsi & pauci erant, si quis cù hostium numero compararet, & ex itinere defessi, aliorum etiam sociorum presentia delituti, statim tamen acie instruxerunt. equitesque instructi & prouecti usque sub ipsas portas murorumque Mantinea, acre prælium equestre commisserunt, victoriaque potiti eam urbem è manib. Epaminondæ.

et ipse

*Pugna ad
Mantineam
expeditio.*

eripuerunt. Hanc rem Euphranor pinxit, viderēq; est in pugnæ eius imagine, quanta vi ac feruore animorum pugna fuerit commissa atq; peracta. sed non puto vos pictoris artificium ducis virtuti comparaturos, aut passuros si quis *pictura & poesis.* bulam trophæo, & imitationem ipsi rei vellet præferre. Dixit quidem Simonides picturam esse poesin tacentem, poesin picturam loquentem. Nam quas res tanquam si coram agerentur pictores repræsentant, hæ ut præterita oratione narrantur atq; conscribuntur. ac cùm pictores idem coloribus & figuris exprimant, quòd scriptores verbis & dictiōnibus: tantum hi materia & modo imitationis differunt: utrisque idem est finis propositus, i.e.q; optimus historiæ scriptor habetur, qui narrationem personis animo que mouendo aptatis figuris ita conformat, ut picturā referat. Ad hanc quidem Thucydides euidētiam semper enititur, ut auditorem tanquam spectatorem faciat: & quæ animorum perturbationes atq; consternationes spectantibus accidissent, in easdem lectorem coniiciat. Nam ad ipsius Pyli aspernum litus Atheniensium aciem instruens Demosthenes, Brafidāsque gubernatorem ut foras nauim impelleret instigans, & ad transtra vadens, ac sauciatus & animo deficiens, & ad locum remigibus vacuum declinans: tum è mari pedestre certamen Spartani, nauale è terra Athenienses obeuntes: ** rufūmque bello Siciliensi terrestre p̄cium, nauali à equali Marte. hæc inquam omnia ita sunt descripta, itaq; euidenter quasi ob oculos posita, ut non minores ferè quam in re præsente factum fuisse motus perturbationēq; animus legentis persentiat. Tamen si pictores nō comparamus imperatoribus, ne historicos quidem iis àequabimus. De Marathonia autem pugna nunciū attulit Thersippus Erœenfis, si Heraclidæ Pontico credimus. Plerique ferunt Eucleam cum armis à pugna adhuc calentem in fores principum incidisse: idq; vnum fatum, Saluete, salui sumus, illico expirasse. Verum hic quidem nuncius venit rei quam coram vidisset, intérq; alios pugnasset. Agedum si quis de colle ali- quo aut specula capraru ouiumve pastor eminū pulcherri- mi istius certaminis, omnémq; orationem superantis spēctator, in urbem nuncium rei attulisset, ipse sine vulnere & incuruentus, ac præmij loco eos posceret honores, qui Cy- nægiro, & Callimacho, Polyzelōq; habitis sunt, propterea quod

quod eorum res gestas, facinora, vulnera, interitus ipse renunciasset: nonne videretur tibi omnem excessisse impudentiae magnitudinem? quando Lacedæmonios aiunt nūcio victoriae ad Mantineam partæ, quam descripti Thucydides, carnem è phiditio muneris loco misisse. Scriptores quidem rerum gestarum, nuncij quidam sunt vocales, resque ipsas orationis vi atque pulcritudine æquant. debentque iis gratiam, qui primi eos legunt atq; cognoscunt. sed & laudant eorum memoria proptereos, quorum præclara facinora literis commendauerunt. Non enim oratio, quatumuis eam dignemur auditione, res efficit. quando etiam poësis gratiam honoremq; inuenit, factis similia narrans, ut ait Homerus:

Plurima narrabat confita simillima veris.

Odyss. r.

- 15 Ferunt etiam Menandro familiariū quandam dixisse: in 203.
 stant Liberalia, & tu comediam nondum composuisti? atque eum respondisse: Ego me hercle comediam feci, argumen-
 to iam materiaq; dispositis: restat tantum ut ei versus
 accinam. Nam ipsi quoq; poetæ existimant res magis esse
 20 quam verba necessaria atq; præcipuas. Corinna etiā Pindarum iuuenem adhuc, & audacius eloquentia vrentē mo-
 nuit, esse eum artis musicæ rudem, quod nullas fabulas scri-
 ptis inscreret, quod poetæ esset officium: cùm elocutio, &
 figuræ, ornatusq; & cantilena ac carminis modus tantum
 25 eo afferantur, ut rebus propositis suavitatem concilient.
 Huic admonitioni Pindarus, cùm animum perattente ad-
 uertisset, carmen scripsit, cuius est initium:

Ismenium ve, an aureis videntem fusi Meliam,

Aut Cadmum, aut Spartorum genus virorum,

- 30 *Aut Herculis omnia superantis vim canam?*
 cumq; id Corinnæ exhibuisset, ridens ea, Manu, inquit, se-
 rendum est, non toto sacco. vera enim congesta omnis ge-
 neris fabularū semina promiscue in illam odam Pindarus
 confudit. Enimuerò poësin fabularum compositione oc-
 35 cupatam esse, etiam Plato docuit. Est autem fabula narra-
 tio falsa, vera similis. longe itaq; abest à rebus. Narratio e-
 nim rei, fabula narrationis simulacrum est: tantoq; inter-
 vallo absunt fingentes à narrantibus, quanto hi à rem ge-
 rentibus. Sane poëeos & lyrici carminis opificem nobilem
 Athenæ nullum tulerunt. Cinesias quidem videtur infelix

tuisse dithyramborum conditor, homo nullis natalibus &
 ignobilis: exagitatusq; à comœdiarum scriptoribus & deri-
 fusi, famam parum sibi fauentem expertus est. De dramati-
 poesin ele-
 bus autem comœdiam ita censuerunt esse rem indecoram
 & importunam, vt lege Areopagitæ cauerint, ne quis por-
 ro comœdiam scriberet. Floruit interim tragœdia, ac cele-
 bri fuit gloria, auditio & spectaculum quod eius ætatis ho-
 mines maiorem in modum admirarentur. quia fabulis a-
 nimorumq; motibus fraudem faceret, qua & qui deciperet
 (vt dicebat Gorgias) nō decipiente iustior, & qui decipere-
 tur non decepto sapientior esset. iustior decipiens, quia præ-
 se hoc tulerat: sapientior deceptus, quia qui non plane sunt
 stupidi, facile voluptate orationis capiuntur. Et tamen,
 quam utilitatem pulcræ istæ tragœdiæ Atheniensibus at-
 tulerunt? Themistoclis certe calliditas muriis vrbe m-
 uuit, Periclis industria arcem exornauit, Miltiades liberra-
 tem reddidit patriæ, Cimon ad principatum euexit. Si Eu-
 ripidis sapientia, Sophoclis facundia, Æschyli grandilo-
 quentia perinde vel aduersitatem aliquam depulit, vel splé-
 dorem parauit Atheniensibus: par est dramata cum tro-
 phœis conferri, ac theatrum prætorio opponere, & discipli-
 nas cum rebus præclare gestis comparare. Placētne ipsos
 viros introducere, notas & insignia suorum operum adfe-
 rentes, seorsimq; utrisque ingressum dare? Accedant ergo
 præcinentibus lyris & tibis poetæ dicentes & cantantes: 25
 * Fauete linguis, cedite nostris, si quis imperitus talium ora-
 tionum, aut linguam non habet puram, aut nobilium or-
 gia Musarum neque cecinit, neque choris ducendis inter-
 fuit, neq; cornigeri tauruori lingua Bacchi sacra peregit.
 simul gestent instrumenta, laruas, aras, machinas in scena 30
 versatiles, & tripodes victoriatum præmia. vnā eant Tragi
 histriones, & Nicostrati, & Callippide, & Menisci, & Theodo-
 ri, & Poli, tragœdię tanquam sumtuosę mulieris conto-
 res & gestatores, aut potius tanquam statuarum incrusta-
 tores, deauratores & tinctores. sequantur etiam vasa, per- 35
 sonæ, trabeę purpureę, machinę à scena: tum choros confi-
 cientium & stipatorum negotiosissima turba: sumtuq; in
 istas res magnificus paretur. Quæ omnia cernens Laco ille
 non inepte diceret, Grauiter peccare Athenienses, res serias
 in ludicrum impendentes: hoc est, magnarum classium &
 exer-

exercituum commeatum atq; sumtus in theatrum prodigentes. Si enim rationes subducantur quanti considerint singulæ Atheniensibus fabulæ: apparebit eos in Bacchæ, Phœnissas, Oedipos, Antigonam, Medeçq; & Electræ mala plus fecisse sumtuū, quām in bella pro imperio & libertate contra barbaros gesta. Etenim imperatores sepe ad pugnandum eduxerunt viros, cibum ignis expertæ secum portare iussos. & triremiū prefecti sociis nauibus naues instruxerunt, parata iis farina, atq; obsonij vice cepis & caseo. At ¹⁰ choragi chorū agētibus anguillas, lactuca, alliorum nucleos, medullam apponentes, per multum tempus cōuiua prebebant, vocem exercitibus atq; luxuriantibus. atq; hi quidem si vincerentur, restabat vt exagitarentur atq; deriderentur. victoribus nō tripos erat, aut donarium quod ob ¹⁵ victoriā dedicaretur, vt Demetrius ait: sed in funibus effusa vita, & inanis tumulus deserterē domus. Hoc enim vestigia est poetæ, nihilq; ex ea splēdidius exspectandum. Cōtra nunc huc accedentes consideremus imperatores, qui bus progredientibus re vera fauendum est linguis, debent ²⁰ que iis de yia decidere quicunq; nulla re domi militiæque gesta nil tale audent, animoq; non sunt puro, neq; Militiadis Medicidæ, neque Persicidæ Themistocles manu orgiis sunt initiati. Martia hæc est caterua, in terra phalangibus, in mari classibus, spoliisq; & trophæis admixtis onusta. Au ²⁵ di Alala belli soror: hastarum hoc exordium. Audite viri sacris maestantem mortem, vt aiebat Epaminondas Thebanus: pro patria, sepulcris, & aris in pulcrrima vos & splendidissima date certamina. Videre mihi videor viatorias eorum accedere, non bouem trahētes præmium aut hircum, neq; coronatas edera, & fecem Bacchicam redolentes. To. ³⁰ Victorias secum vrbes, insulas, continentes, & oras maritimas adducunt, coloniasq; populorum amplissimas, vndique trium. Athense: phæs & spoliis coronatæ. quarum ornamenta & monimenta sunt parthenones c. pedum mensura, austrini muti, natus, propylæa, Cherronesus, Amphipolis. Marathon Militiadis viatoriam deducit, Salamis Themistocleam, mille nauium insistentem naufragis. Fert Cimonis viatoria c. triremes Phœnissas ab Eurymedôte. Demostenis & Cleonis à Sphaeraria captum Brasidæ scutum, vincetosque milites. Cononis viatoria mœnia Vrbi circundat. Thrasybutus

læa populum liberum à Phyla reducit. Alcibiade apud Siciliam res Vrbis labascentes erigunt. è certaminibus Nelei & Androcli apud Lydiam & Cariam vidit Ioniam Græcia refutgentem. Reliquarum singulæ, si interroges quid boni attulerint reipublicæ: hæc Samum, alia Lesbum, alia Cypnum, alia Pontum Euxinum, alia 10. triremes, alia cœri. talentorum sui mercedem ac trophyorum respödebit. Ob hæc populus festos agitat dies, ac diis sacrificat: non ob Æschyli aut Sophoclis victorias: neq; quando Carcinus cum Aeropa rem habuit, aut cum Hectore Astydamas. sed sextâ 10. Boedromionis diem hodieque Athenæ festam celebrant, memoria Marathoniæ pugnæ. Sexta vltra decimam eiusdem mensis, vinum funditur ob victoriam naualem Chabriæ apud Naxum ea die partam. Duodecima gratiarum ob receptam libertatem agendarum causa sacrificabant. 15. tunc enim à Phyla in vrbem redierunt. Tertia autem eiusdem mensis die apud Platæas prelio vicerunt. Decimam-sextam Munychionis Dianæ consecraverunt. tunc enim Luna vincentibus apud Salaminam Græcis pleno orbe apparuit. Duodecimam Scirophorionis sacram fecit pugna ad Mantineam, in qua pulsis cedentibusque sociorum copiis, soli à sua parte vicerunt Athenienses, trophyumq; de victoribus hostibus posuerunt. Hæc vrbis gloriam, hæc maiestatem parauerunt. hæc sunt ob quæ Pindarus Athenas fulcrū Græciæ nominavit. non quod ea Phrynichi vel Thespidis tragœdiis Græcos exesset: sed quod primum (vt idem ait) apud Arthemisium filij Atheniensium iecerunt splendidum libertatis fundamentum: & apud Salaminam, Mycalem, Platæas tanquam adamantinis fulcris muniuerunt. * Græciæ libertatem, & ad alios homines propagauerunt. At 20. verò dices, poetarum scripta esse ludicra. oratores autē habere aliquid, quo cum imperatoribus comparentur: vnde, vt apparet, sumum sit quod Æschines Demosthenem subfannans, eum dixit scribendo litē intendere oratoria contra artem imperatoriam. Ergo dignum est præferre Plataicam Hyperidæ orationem Aristidæ rei ad Platæas gestæ? aut Lysiae in xxx. tyrannos orationem, Thrasybuli factio, aut Pelopidæ Archiam tyrannū interficiens? aut Æschinis in Timarchum de scortatione, Phocionis facinori Byzantio auxilium ferentis, quo fecit, ne confederatorum fi-

Oratores
extenuat.

lij

lij ludibrio & cōtumeliis Macedonum essent obnoxij ? aut publicis coronis quibus ob liberatam Græciam ille ornatus est, comparabimus Demosthenis orationem pro corona? in qua id vnum splendidissime ac doctissime fecit orator, quod maiores suos iuravit qui apud Marathonem pro libertate propugnassent: potius, quam eos qui in scholis adolescentulos docent, in quibus erant Isocrates, Antiphōtes, Ilæi: verū illos quorum ciuitas publica sepultura reliquias dignata est, in decorū numerum retulit orator, iurans eos, quos nō imitaretur. Isocrates aut̄ cūm eos qui in Marathonē periculum vita pro patria adiuissent, tanquam alienis animis ylos decertasse dixisset, & eorū audaciā mortisq; cōtemptionem prædicasset maiorem in modū: ipse (vt ferrur) iam senex factus, interroganti quomodo viueret, 15 Ita, respondit, vt homo qui non agebat annū excessit, ac malorum omnium maximum mortem existimat. Non enim gladium acuens, non cuspidem lanceā præfigens, non galeam poliens, non militans, non remum ducens: sed opposita, paribus mēbris constantia, similiter desinentia glutinans atq; componens, ac tantum non dolabris atq; scalpellis lœvigans ac complanans circuitiones verborum, cōfenserat. quomodo itaq; non metuisset is homo strepitum armorum & acierum armatarum confictum, qui timuisset vocalem collidere vocali, & isocolon vna syllaba curta-
20 tum enunciare: Profecto Miltiades ad Marathonē profectus, postridie à commisso proelio in urbem venit viator cum exercitu. Et Pericles cum Samios nono mense subegisset, Agamemnoni se præferebat, qui Troiam decimo demum anno cepisset. Ilocrates autem tres pene olympiades
25 consumsit scribenda Panegyrica oratione: cum quidem tanto temporis spacio nunquam neq; militasset, neq; legationē obiuisset, neq; vrbe condidisset, neq; classi præfetus emissus esset. & tamen innumera bella in id tempus incidence-
runt. Verū interim dum Timotheus Eubœam liberat,
30 Chabrias nauali proelio apud Naxum depugnat, Iphicrates apud Lechæum Lacedæmoniorum legionem (Moram ipsi dicunt) concidit, & populus omni in libertatem restitu-
ta vrbe, secum vt sentiret Græcia effecit: noster ille domi
desedit, librum vocabulis suis effingens tanto tempore,
35 quanto Pericles Propylæa & Hecatompedium exstruxit.

Quanquam hunc ipsum quoq; ut opus tarde conscientē, dicitrio impetens Cratinus, ita fere loquitur de ducendo per medium muro:

*Verbiis eum Pericles promonet quidem,
Ipso tamen reproficet nihil.*----

Ac mihi sophisticam considera pusillanimitatem, quæ nouam vitæ partem in vniuersitatis orationis cōpositione conterat. Iam ut ad Demosthenis veniamus orationes, quæ qūmne est cum imperatoribus cōparari, aut orationem eius in Cononem de iniuria cum verberibus cōiuncta qualem iudicari to apud Pylum statuto trophēo? aut eam quæ est in Amathusium de mancipiis, iis quos manu cepit ille Spartanis? aut quæ ille de inquiliinis scripsit, paria putare rebus ab Alcibiade gestis, cùm is Eleos & Mantinenses Atheniensibus cōtra Spartanos adiunxit? Quin & publicē ciuius orationes id habent admiratione dignum, quod in Philippicis ad res gerendas cohortatur, & Leptinæ factum laudat.

PLVTARCHI DE EXSVLIO,

commentariolus.

20

Quod de amicis dicitur, idem etiam de oratione recte usurpatum, eam esse optimam atq; fidissimā, quæ rebus aduersis utiliter adest, auxiliumq; suggerit. Nam multi esse p̄fēctō solent calamitate aliquā cītis, 25 cumq; his colloqui, sed iniutiliter, atq; adeo damnose. sicut natare nescientes, dum in aquis demergi incipientibus conantur openi ferre, iisque complexu necuntur, vñā etiam infra aquas deferuntur. Oportet autem ei qui in dolore est, orationem ab amicis adhiberi, non quæ assentetur, sed quæ 30 consoletur. Quippe in rebus aduersis non opus nobis est qui vñā nobiscum tragicī in modum chori plorent atq; lamententur: sed qui libere nos moneant, doceantque nos: quod cùm alias dolori indulgere, & animo concidere inutile sit atque futile & fatuum. tum, vbi res ipsæ ratione tractatæ atq; ante oculos expositæ monent te sic te ipsum debere compellare,

*Non facta tibi est, si dissmules, iniuria:
nimis quam ridiculum esse non carnem interrogare, ali-
quidne ei accidetit, nō animum, an iste eum casus deterio-*

rem